

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2003 vp

Hallituksen esitys vuoden 2003 lisätalousarvioksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 27 päivänä toukokuuta 2003 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vuoden 2003 lisätalousarvioksi (HE 7/2003 vp).

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä eduskunnan 3 päivänä kesäkuuta 2003 lähettämät lisätalousarvioaloitteet

- LTA 1/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen kansainvälisen siviilikriisinhallintakeskuksen perustamiseen Keuruulle (24.99.22)
- LTA 2/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen poliisin toimintamenoihin (26.75.21)
- LTA 3/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen poliisin palkkojen nostamiseen (26.75.21)
- LTA 4/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen poliisin toimintamäärärahojen lisäämiseen (26.75.21)
- LTA 5/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen aluekeskusten kehittämisohjelmien rahoittamiseen (26.98.43)

- LTA 6/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen lääkärikoulutuksen lisäämiseen (29.10.21)
- LTA 7/2003 vp — Kirsi Ojansuu /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen laadun parantamiseen (29.40.30)
- LTA 8/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen aikuislukio-toiminnan aloittamiseen Haapamäen yhteiskoulun lukiossa (29.40.30)
- LTA 9/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Haapamäen yhteiskoulun lukion audiovisuaalisen viestinnän, mediakasvatuksen ja elokuvaopetuksen käynnistämiseen Keuruulla (29.40.30)
- LTA 10/2003 vp — Kaarina Dromberg /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Suomen merimuseon uudelleen sijoittamisen aiheuttamiin kustannuksiin (29.90.24)
- LTA 11/2003 vp — Toimi Kankaanniemi /kd ym.: Määrärahan osoittaminen puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (30.31.44)
- LTA 12/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Vuohijärvi—Utti-

VaVM 8/2003 vp — HE 7/2003 vp

- raakavesihankkeen suunnitteluun ja aloitukseen (30.51.77)
- LTA 13/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpitoon (31.24.21)
- LTA 14/2003 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Tankolampi—Pylkäismäki parantamiseen Konnevedellä ja Sumiaisissa (31.24.21)
- LTA 15/2003 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen valtatie 4 perustienpitoon välillä Jyväskylä—Heinola (31.24.21)
- LTA 16/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen tieyhteyden rakentamiseen Etelä-Karjalan jätteenkäsittelylaitokselle (31.24.21)
- LTA 17/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan Sata-mantien uusimiseen (31.24.21)
- LTA 18/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kaakkois-Suomen tieverkoston kehittämiseen (31.24.21)
- LTA 19/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen maantielle 387 välille Mattila—Kuusela (31.24.21)
- LTA 20/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen paikallistielle 14832 välille Haukilahti—Pulp (31.24.21)
- LTA 21/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen valtatielle 26 välille Taavetti—Heimala jkpp (31.24.21)
- LTA 22/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Lammin sillan uusimiseen (31.24.21)
- LTA 23/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen maantien 368 rakenteen parantamiseen (31.24.21)
- LTA 24/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen meluvallin rakentamiseen valtatielle 7 välille Suurniitty—Karhula (31.24.21)
- LTA 25/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen paikallistien 14547 rakenteen parantamiseen (31.24.21)
- LTA 26/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen paikallistien 14573 rakenteen parantamiseen (31.24.21)
- LTA 27/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen paikallistien 14654 rakenteen parantamiseen (31.24.21)
- LTA 28/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 Joutse-nonkankaan tieosuuden uusimiseen (31.24.21)
- LTA 29/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 tieosuuden Lappeenranta—Imatra kehittämiseen (31.24.21)
- LTA 30/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Nuijamaan uuden rajanylityspaikan tiejärjestelyjen kehittämiseen valtatiellä 13 (31.24.21)
- LTA 31/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Paimenportin tasoliittymän kehittämiseen valtatiellä 15 (31.24.21)

- LTA 32/2003 vp — Timo Soini /ps ym.: Määrärahan osoittaminen perustienpidon rahoituksen lisäämiseen (31.24.21)
- LTA 33/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Hamina—Taavetti-tien perusparannuksen aloittamiseen (31.24.21)
- LTA 34/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen tieosuuden Hamina—Vaalimaa parantamiseen (31.24.21)
- LTA 35/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Loviisa—Kotkatieosuuden nykyisen tielinjauksen mukaisen moottoriliikennetien rakentamiseen (31.24.21)
- LTA 36/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Vehkalahden Vilniemen paikallistien jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen (31.24.21)
- LTA 37/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Jyväskylä—Vaasa-valtatien 18 rakennustöiden jatkamiseen välillä Multia—Ähtäri ja maantien 261 perusparantamiseen ja päällystämiseen välillä Keuruu—Liesjärvi (31.24.21)
- LTA 38/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen tiepiireille teiden perusparantamiseen ja päällystämiseen Keski-Suomessa (31.24.21)
- LTA 39/2003 vp — Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittaminen valtatie 6 kehittämissuunnitelmaan välillä Lappeenranta—Imatra (31.24.79)
- LTA 40/2003 vp — Jyri Häkämies /kok: Määrärahan osoittaminen tiesuunnitelman laatimiseen E18-tien Loviisan ja Kotkan väliselle osuudelle (31.24.79)
- LTA 41/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen tien E18 (vt 7) Loviisan ja Kotkan välisen moottoritien tiesuunnitteluun (31.24.79)
- LTA 42/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen tien E18 (vt 7) Loviisan ja Kotkan välisen Siltakylän ohitustien rakentamiseen (31.24.79)
- LTA 43/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan ohittavan valtatie 7 yleissuunnitelman laatimiseen (31.24.79)
- LTA 44/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen ohituskaidan rakentamiseen valtatielle 7 välillä Hamina—Vaalimaa (31.24.79)
- LTA 45/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 15 Kotka (Rantahaka)—Kouvola-tieosuuden kehittämiseen (31.24.79)
- LTA 46/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 15 perusparannukseen välillä Tykkimäki—Rantahaka (31.24.79)
- LTA 47/2003 vp — Esko-Juhani Tennilä /vas ym.: Määrärahan osoittaminen Kemi—Tornio-moottoritien puuttuvien siltojen rakentamiseen (31.24.78)
- LTA 48/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Kymijoen kanavoinnin jatkosuunnitteluun (31.30.21)
- LTA 49/2003 vp — Erkki Pulliainen /vihr ym.: Määrärahan osoittaminen perusradanpitoon (31.40.21)
- LTA 50/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen perusradanpidon kehittämiseen (31.40.21)

VaVM 8/2003 vp — HE 7/2003 vp

- LTA 51/2003 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.: Määrärahan osoittaminen Haapamäki—Parkano—Pori-radan ja rata-alueen raivaamiseen (31.40.21)
- LTA 52/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Kouvola—Kuopio-rataosuuden H713 ja H714 taajamajunien liikennöinnin jatkamiseen (31.60.63)
- LTA 53/2003 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen keskussairaala-verkoston kunnilta valtiolle siirtämisen suunnitteluun (33.01.21)
- LTA 54/2003 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen Keski-Suomen työsuojelupiirin toimintaan (33.13.21)
- LTA 55/2003 vp — Mikko Immonen /vas ym.: Määrärahan osoittaminen mielenterveyskuntoutukseen Varsinais-Suomessa (33.32.30)
- LTA 56/2003 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen asbestille altistuneiden seulontatutkimuksiin Keski-Suomessa (33.32.30)
- LTA 57/2003 vp — Matti Kangas /vas: Määrärahan osoittaminen terveydenhuollon ja sairaanhoidon laadun parantamiseen Keski-Suomessa (33.32.30)
- LTA 58/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiireille (33.32.30)
- LTA 59/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen palkkaperusteeseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille (34.06.30)
- LTA 60/2003 vp — Sari Essayah /kd ym.: Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteisiin investointeihin (34.06.64)
- LTA 61/2003 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen öljyntorjuntakeskuksen perustamiseen Kotkaan (35.60.21)
- LTA 62/2003 vp — Anne Huotari /vas: Työllisyyden parantaminen aikaistamalla matkustajavaunutilauksia

Jaostokäsittely

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti valtiovarainvaliokunnan kaikissa jaostoissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen yleisperusteluissa viitataan kansainvälisen talouskehityksen epävarmuuteen, joka heijastuu kuluvana vuonna Suomen kokonaistaloudelliseen kehitykseen. Suomen vientikysynnän näkymät ovat heikentyneet ja tarve kotimaisen kysynnän ja tuotannon edis-

tämiseen kasvanut. Lisätalousarviossa bruttokansantuotteen ennustetaan yltävän kuluvana vuonna 1,8 prosentin kasvuun. Viimeisten tietojen mukaan bruttokansantuote on vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana laskenut edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Yksityisen kulutuksen ennustetaan muodostuvan merkittäväksi tekijäksi kokonaistuotannon

kasvussa. Kotimaisen kysynnän ja taloudellisen kasvun vahvistamiseksi sekä hyvän työllisyyskehityksen turvaamiseksi hallitus ehdottaa lisätalousarviossa hallitusohjelman mukaisesti välittömiä elvytystoimia. Työllisyyskehitystä tavoitellaan työvoimapolitiittisia määrärahoja ja muuta työllisyyttä tukevia menoja lisäämällä sekä ansiotuloverotusta keventämällä. Valtiovarainvaliokunta katsoo, että viimeaikaiset tiedot kansantalouden kehityksestä korostavat lisätalousarviossa esitettyjen toimien kiireellisyyttä.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTO

99. Valtioneuvoston muut menot

59. *Avustus kansainvälisen teknologiapalkinnon maksamiseen* (siirtomääräraha 2 v)

Vuoden 2002 toisessa lisätalousarviossa oli esillä korkeatasoisen, kansainvälisen teknologiapalkinnon perustaminen. Palkinnon hallinnosta vastaavalle säätiölle myönnettiin tällöin 100 000 euroa avustuksena hallinnointikustannuksiin.

Tämänkertaisessa lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan myönnettäväksi kaksi miljoonaa euroa teknologiapalkinnon maksamista varten. Palkinto on hallituksen esityksen mukaan tarkoitettu antaa henkilölle, yhteisölle tai projektille tulevaisuuteen suuntautuvasta teknologiaan pohjautuvasta ja laajasti vaikuttavasta innovaatiosta, joka edistää elämisen laatua ja humaanuja yhteiskunnallisia arvoja.

Valiokunta totesi jo em. vuoden 2002 toista lisätalousarviota koskevassa mietinnössään, että etenkin alkuvaiheessa tarkoitukseen odotetaan valtiovallan panostusta, mutta varojen keräämisen myös muilta tahoilta on tarkoitus alkaa heti säätiön tultua rekisteröidyksi.

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille on esitetty lisämäärärahaa palkkaus- ja muiden menojen siirtona kauppa- ja teollisuusministeriön pääluokasta yhteensä 16 henkilön osalta. Lisätalousarvioon liittyvällä kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain muuttamisella kauppa- ja teollisuusministeriön markkinaosaston ulkomaankaupparyhmän toiminnot ja henkilöstö siirretään ulkoasiainministeriöön 1.7.2003 lukien.

Esitys liittyy laajempaan valionhallinnossa tehtävään organisaatiomuutokseen, jonka tavoitteena on kauppa- ja teollisuusministeriön ja ulkoasiainministeriön työnjaon tarkoituksenmukaistaminen ja selkeyttäminen sekä resursien käytön tehostaminen.

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

22. *Suomalaisten rauhanturvajoukkojen ylläpitomenot* (arviomääräraha)

Valiokunta toteaa, että momentin perusteluja laajennettiin jo kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa. Aiemmin momentin käyttöperusteet olivat suoraan sidoksissa rauhanturvaamislakiin (514/1984). Kuluvan vuoden alusta määrärahaa on voinut käyttää myös kansainvälisen rauhanturvaamisyhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin. Lisäksi määrärahaa saa käyttää sellaisten kansainvälisten rauhanturvaamisoperaatioiden taloudelliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muutoin osallistu.

Lisätalousarvioesityksessä on nyt ehdotettu momentin käyttöperusteen laajentamista edelleen siten, että määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisen kriisinhallinnan puitteissa kan-

sainvälisen kriisinhallintatyön yksittäisille maille annettavaan tukeen puolustussektorilla sekä vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen. Saadun selvityksen mukaan tämä mahdollistaa määrärahan käytön kohteisiin, joissa toimivien yhteiskuntarakenteiden aikaansaaminen edellyttää myös puolustussektorin toiminnan tukemista. Muutos liittyy siihen, että kriisinhallintatehtäviä ollaan EU:n puitteissa tarkentamassa siten, että niihin sisällytetään viisi uutta tehtävää:

- konfliktien ennaltaehkäisy
- aseriisuntaan liittyvät tehtävät
- koulutus- ja tukitehtävät puolustussektorilla
- vakauttamistehtävät konfliktien jälkeen sekä
- apu kolmansille maille terrorismin vastaisessa toiminnassa.

Päälukka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

50. Rangaistusten täytäntöönpano

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetystä lisäyksestä 5 miljoonaa euroa on tarkoitus hallituksen esityksen mukaan ohjata vankeinhoitolaitoksen toimintaedellytysten turvaamiseen vankien määrän noustessa.

Valtiovarainvaliokunta on useassa yhteydessä, muun muassa kuluvan vuoden varsinaisesta talousarviosta antamassaan mietinnössä VaVM 40/2002 vp, kiinnittänyt huomiota vankimäärän kasvuun ja siitä johtuvaan vankeinhoitolaitoksen vakavaan rahoitus- ja tilaongelmaan. Viimeksi valiokunta on käsitellyt asiaa hallituksen toimenpidekertomuksesta vuodelta 2002 laatimansa lausunnon (VaVL 7/2003 vp) yhteydessä. Tällöin valiokunta totesi, että vankeinhoitolaitoksen omien laskelmien mukaan määrärahan lisätarve kuluvana vuonna saattaisi olla jopa yli 12 miljoonaa euroa.

Saadun selvityksen mukaan vankeinhoitolaitoksen taloudellinen tilanne ei lisätalousarviossa tehtävän määrärahalisäyksen jälkeenkään poikkeaa valtiovarainvaliokunnan varsinaiseen talousarviomietintöön kirjaamasta tilanteesta. Valiokunta katsoi tällöin, että vankia kohden käytettävissä olevan määrärahan aleneminen on ristiriidassa vankien terveydenhoidon, kuntoutuksen ja huumeiden vastaisen työn tarpeiden kasvun ja uusintarikollisuuden vähentämishojelmien ylläpitämisen ja kehittämisen kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että määrärahan tilanne vaarantaa kuluvan vuoden talousarviesityksen lukuperusteluissa esitetyt vankeinhoitolaitoksen keskeiset tavoitteet vuodelle 2003.

Taloudellista tilannetta kuvaa toimintamomentin siirtyvien erien määrä. Vuodelta 2001 vuodelle 2002 siirtyvän erän suuruus oli saadun selvityksen mukaan 7,132 miljoonaa euroa ja vuodelle 2003 siirtyvän erän suuruus enää 4,595 miljoonaa euroa. Vuodelta 2003 seuraavalle vuodelle siirtyvä erä tulee edelleen pieneneeseen.

Vankeinhoidon viimeaikaisessa kehityksessä huolestuttavaa on se, että kasvava vankiluku on ohjautunut lähinnä suljettuihin vankiloihin. Samalla vankien osallistuminen tavoitteelliseen päivätoimintaan on merkittävästi vähentynyt ja jäänee selvästi talousarviossa asetetun 60 prosentin tavoitteen alle. Lisämäärärahasta huolimatta todennäköistä onkin, että syksyllä edelleen joudutaan tekemään vankilakohtaisia päätöksiä siitä, miten toiminnot, muun muassa työtoiminta, sopeutetaan käytettävissä oleviin määrärahoihin.

Valtiovarainvaliokunta pitää myös tässä yhteydessä tärkeänä keinoja, joilla vankiluvun kasvua voitaisiin hillitä. Sakon muuntorangastuksen järjestäminen ja rikosten sovittelu ovat osa keinovalikoimaa. Budjetoinnissa tulee jo vankeinhoitolaitoksen pitkäjänteisen toiminnan näkökulmasta päästä siihen, että tarvittavat lisämäärärahat otetaan huomioon varsinaisissa talousarvioissa.

Päälukka 26
SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLIN-
NONALA

90. Rajavartiolaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainvaliokunta on useassa yhteydessä kiinnittänyt huomiota Rajavartiolaitoksen toimintaedellytyksiin. Kuluvan vuoden varsinaisesta talousarviosta antamassaan mietinnössä VaVM 40/2002 vp valiokunta piti selvänä, että Rajavartiolaitoksen toimintaympäristön muutokset edellyttävät lisähenkilöstön saamista rajatarkastustehtäviin ja partiointiin tulevina vuosina. Rajanylitysliikenne vilkastuu koko ajan, mikä edellyttää välittömiä toimia. Samalla myös laittomasti maahan pyrkivien määrä on lisääntymässä. Tiedossa on, että Rajavartiolaitos osallistuu yhdessä tullilaitoksen, Senaatti-kiinteistöjen ja tielaitoksen kanssa EU:n pohjoiseen ulottuvuuteen ja Venäjä-strategiaan sisältyvien liikenneyhteyksien kehittämiseen. Suomen kannalta menestysavaintekijänä on, että Suomi voi kehittää asemaansa EU:n ja Venäjän välisenä logistisesti tehokkaana liikenneväylänä siten, että liikennejärjestelmät palvelevat elinkeinoelämää ja kansalaisia sekä edistävät matkailua ja lähialueyhteistyötä luotettavasti ja kilpailukykyisesti.

Saadun selvityksen mukaan Rajavartiolaitos ei kuluvalle vuodelle käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa ilman erillistoimia kykene täyttämään sille valtion talousarviossa asetettuja tavoitteita. Rajavartiolaitos ei selviä edellä todetuista haasteista pelkästään sisäisin toimenpitein kohdentamalla olemassa olevaa henkilöstöä uudelleen. Lisääntyneet tehtävät vaativat myös lisähenkilöstöä, jonka palkkaamiseen täytyy löytyä määrärahat. Kuten valiokunta em. mietinnössään totesi, jo kuluvan vuoden varsinaisen talousarvioehdotus oli 1,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin sisäasiainministeriön määrärahaehdotus. Ellei lisämäärärahoja saada, saadun selvityksen mukaan vaarana on muun

muassa, että kaikkia raja-asemia ei voida pitää auki ympärivuorokautisesti.

97. Avustukset kunnille

Kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään VaVM 40/2002 vp valtiovarainvaliokunta totesi kuntien rahoitusaseman heikkenevän vuonna 2003. Valtion ja Suomen Kuntaliiton yhteisen arvion mukaan kuntatalouden vuotuinen alijäämä tulee olemaan 300—500 miljoonaa euroa vuosina 2003—2007. Rahoitusaseman heikkeneminen johtuu kustannustason noususta ja verotulojen samanaikaisesta supistumisesta. Valtionosuuksien lisäykset eivät riitä kattamaan syntyvää vajea kaikilta osin.

Vuoden 2003 lisätalousarvion yhteydessä päätettävät veronkevennykset kompensoidaan kunnille sosiaali- ja terveystoimen valtionosuuksilla. Kompensaatio kuntakentälle on täysimääräinen ja kohdentuu muutamaa poikkeusta lukuunottamatta yksittäisille kunnille käytettävissä olevien tietojen mukaan melko tarkasti.

Uuden hallituksen hallitusohjelmassa on todettu, että kuntien rahoituspohja turvataan ja uusiin tehtäviin sekä entisten laajentamiseen osoitetaan riittävät voimavarat. Valtiovarainvaliokunta pitää kuntien tulorahoituksen turvaamista keskeisenä ennen muuta peruspalvelujen järjestämisen näkökulmasta.

Päälukka 29
OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

90. Taide ja kulttuuri

24. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen Suomen merimuseon uudelleen sijoittamisesta. Opetusministeriön tarkoituksena on ollut aloittaa siirron suunnittelu jo kuluvana vuonna.

Ministeriö ehdotti lisätalousarvioon 302 000 euron suunnittelumäärärahaa, mikä ei kuitenkaan sisälly hallituksen esitykseen. Valiokunta pitää välttämättömänä, että suunnittelutyö voidaan aloittaa viivytyksettä ja tarkoitukseen tulee osoittaa tarvittavat määrärahat.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan momenteille 30.14.61 ja 30.14.62 budjetoituja varoja voidaan käyttää uudelleen ilman erityistoimenpiteitä, mikäli hanke peruuntuu tai toteutuu pienempänä kuin rahoituspäätös mahdollistaisi sinä vuonna, kun se on tehty. Niissä tapauksissa, joissa käyttämättä jääneet varat vaativat uudelleen budjetointia, ne käytetään TE-keskusiin saapuneiden uusien hakemusten rahoituspäätösten ja maksatusten hoitamiseen. Uusia hakemuksia otetaan vastaan jatkuvasti.

Saadun selvityksen mukaan vapautuvien varojen uudelleenkäyttö tulee olemaan ongelmallista ohjelmakauden lopussa. Esim. Leader+-ohjelmissa sitoumuksia voidaan tehdä vuoden 2006 loppuun ja maksatuksia vielä vuosina 2007—2008. Alueellisen maaseudun kehittämisohjelman (ALMA) osalta maksatukset tulee olla loppuun saatettu vuoden 2006 lopussa. Valiokunta kiinnittääkin huomiota hankkeiden etenemiseen suunnitellussa aikataulussa ja kiirehtiä toimenpiteitä, joilla maksatusten toteutusta ajoissa voidaan edistää.

Valtiovarainvaliokunta kiinnitti vuoden 2002 talousarvioesityksestä antamassaan mietinnössä VaVM 37/2001 vp huomiota POMO+-toimintaryhmien alhaiseen kehukseen suhteessa asukasmäärään. Kaikkiaan 58:sta paikallisesta toimintaryhmästä kaksi, Ylä-Savon veturi ja Jyväskylän lähistöllä toimiva Jyvä-Riihi, ovat olleet

vailla rahoitusta. Valiokunta katsoo, että näiden rahoitus tulee turvata tähän mennessä vapautuneista varoista.

51. Vesivarojen käyttö ja hoito

77. Vesistö- ja vesihuoltotyöt (siirtomääräraha 3 v)

Valtiovarainvaliokunta korosti kuluvan vuoden talousarvioesityksestä antamassaan mietinnössä VaVM 40/2002 vp toimivan vesihuollon merkitystä. Määrärahojen vähyys on useissa tapauksissa estänyt kunnille ja niiden asukkaille tärkeiden ja kiireellisten uusien vesistö- ja vesihuoltohankkeiden käynnistämisen. Useilla alueilla tarve esimerkiksi pienehköihin vesistö- ja vesihuoltotöihin on ollut noin kaksinkertainen saatuihin määrärahoihin verrattuna. Näillä hankkeilla olisi usein myös työllistävää merkitystä.

Lisätalousarvioesityksessä momentille on ehdotettu myönnettäväksi lisäystä 2 miljoonaa euroa helpottamaan työllisyyttä vaikeilla työllisyysalueilla. Lisärahoitus suunnataan jo toteutusvaiheessa oleviin vesistö- ja vesihuoltotöihin. Määrärahaa on tarkoitus siten käyttää erityisesti keskeneräisten hankkeiden toteutuksen nopeuttamiseen. Osa lisämäärärahasta käytetään saadun selvityksen mukaan kiireellisten perusparannustöiden nopeuttamiseen.

Valiokunta toteaa, että toteuttamiskelpoisia hankkeita on runsaasti vielä nyt esitetyllä lisämäärärahalla loppuunsaatettujen hankkeiden jälkeenkin. Tarvittaessa näihin hankkeisiin on voitava valiokunnan aiemman kannan mukaisesti käyttää myös työllisyysmäärärahoja.

71. Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja on ehdotettu täydennettäväksi siten, että määrärahasta saa käyttää enintään 500 000 euroa tiloilla kuolleiden muiden kuin TSE-valvontaohjelmaan kuuluvien tuotantoeläinten hävittämisestä aiheutuvien kustannus-

ten osittaiseen korvaamiseen valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määrättävin perustein. Määrärahaa on tarkoitus momentin perustelujen selvitysosan mukaan käyttää eläinten omistajien vastuulle jäävien hävittämiskustannusten osittaiseksi korvaamiseksi sen varmistamiseksi, että itsestään kuolleet eläimet poistetaan myös tältä osin eläinten ravintoketjusta.

Valiokunta kiinnittää huomiota pienteurastamoille asetettuihin vaatimuksiin jätteiden hävittämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö on katsonut, että teurastamoihin sivutuoteasetuksen vuoksi kohdistuvien lisävaatimusten toimeenpano on elinkeinon omalla vastuulla, kuten muidenkin hygieniamääräysten osalta. Ministeriö ei ole suunnitellut teurastuspaikoissa syntyvän riskimateriaalin keräyksen ja käsittelyn tukemista, koska keräilyä ja käsittelyä ei tueta myöskään tavallisten teurastamoiden osalta. Valiokunta toteaa, että suurilla teurastamoilla on em. tarkoitusta varten valmis infrastruktuuri. Pienteurastamot ovat tässä suhteessa selkeästi huonommassa asemassa.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tiehallinto

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Perustienpitoon on osoitettu kuluvana vuonna yhteensä noin 606 miljoonaa euroa. Määrärahaan sisältyy noin 50 miljoonan euron tilapäinen lisäys, joka sisältyi myös vuoden 2002 talousarvioon. Jatkossa menokehyksiin perustuvan suunnittelun lähtökohtana on kuitenkin se, että perustienpidon vuosittainen taso alenee 560 miljoonaan euroon.

Valiokunta on erittäin huolissaan tieverkon huonosta kunnosta. Liikennemäärien kasvaessa ja määrärahatason laskiessa etenkin alemman tieverkon kunto heikkenee entisestään.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että elinkeinoelämän ja alueiden kilpailukyvyn kannalta tärkeiden liikenneyhteyksien kunnosta pidetään huolta ja että perustienpitoon suunnataan jatkossa riittävä rahoitus. Liikenneväylien kunnossapito on yhteiskunnan kokonaismenojen kannalta kannattavaa, sillä huonokuntoisen tieverkon kuntoon saattaminen aiheuttaa myöhemmin tuntuvia lisäkustannuksia. Tiehankkeilla on myös selkeä työllisyyttä parantava vaikutus. Esim. liikenneturvallisuutta parantavat taajamahankkeet olisivat heikkenevä työllisyystilanne huomioon ottaen perusteltuja.

79. Tieverkon jälkirahoitus- ja kokonaisrahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta on erittäin tyytyväinen siihen, että vt 6 Koskenkylä—Kouvola-hanke toteutetaan myös Pukaron ja Mustilan väliseltä osalta. Vaikka hankkeen kokonaiskustannukset nousevat, on valtiontalouden kannalta edullisempaa toteuttaa koko hanke yhtäjaksoisesti. Valiokunta viittaa tässä yhteydessä aiempiin kannanottoihinsa ja pitää tärkeänä, että myös hanke vt 21 Kemi—Tornio saatetaan alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti loppuun rakentamalla uudet Kemi-joen ylittävät sillat.

40. Ratahallintokeskus

21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)

Perusradanpitoon ehdotetaan noin 45,4 miljoonan euron lisäystä, josta korvausinvestointeihin on tarkoitus käyttää 30 miljoonaa euroa. Tämä lisärahoitus huomioon ottaen kuluvana vuonna korvausinvestointeihin on käytettävissä noin 150 miljoonaa euroa. Saadun selvityksen mukaan rataverkon kunnossapito edellyttää, että korvausinvestointeihin on käytettävissä vuosittain 170 miljoonaa euroa. Perusradanpidon rahoitus on kuitenkin vähentynyt viime vuosina ja liikennerajoitukset ovat lisääntyneet. Uusia käyttörajoituksia joudutaan harkitsemaan useille rataosuuksille sekä myös ratapihoille. Nykyinen rataverkko on peruskorjattu pääosin 1960—

1970-luvuilla, ja sen päällysrakenteesta lähes 30 prosenttia on käyttöikänsä lopussa.

Nyt ehdotetun lisämäärärahan turvin rata-verkon perusparannustöitä voidaan saadun selvityksen mukaan jatkaa ensi syksyyn saakka. Sen jälkeen tilanne on taas ongelmallinen, sillä töiden jatkaminen edellyttää tänä vuonna vielä noin 25 miljoonan euron lisämäärärahaa. Mikäli tätä rahoitusvajetta ei korjata, työvoimaa joudutaan lomauttamaan jo ensi syksynä.

Rataverkon huono kunto vaikeuttaa teollisuuden kuljetuksia ja heikentää talouden kilpailukykyä. Lisäksi on vaarana, että raskaita kuljetuksia siirtyy yhä enemmän maanteille. Myös työllisyyden turvaamisen kannalta valiokunta pitää välttämättömänä, että syksyn lisätalousarviossa perusradanpitoon osoitetaan tarvittava lisämääräraha. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että rataverkon peruskorjauksessa kiinnitetään huomiota kokonaistaloudellisuuteen siten, että rataosuuden peruskunnostuksen yhteydessä tehdään myös nopean junaliikenteen edellyttämät muutostyöt. Näin voidaan toimia taloudellisesti järkevällä tavalla, vähentää rakennustöiden aiheuttamaa häiriötä junaliikenteelle ja saada investointien tuoma hyöty nopeammin käyttöön.

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Joukkoliikenteen määrärahoja ei ole tarvetta korottaa kuluvana vuonna, mutta ensi vuosi on määrärahojen riittävyyden kannalta ongelmallinen. Vuonna 2004 joukkoliikenteen määrärahojen kehys on 3,7 miljoonaa euroa tätä vuotta alhaisempi, mistä johtuen liikenteen ostoja joudutaan supistamaan noin 10 prosentilla nykyisestä. Saadun selvityksen mukaan joukkoliikenteen kehittäminen edellyttäisi kuitenkin sitä, että määrärahakehystä nostettaisiin vähitellen 6—8 miljoonalla eurolla.

Hallitusohjelman mukaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja palvelua on tarkoitus

parantaa ja myös sen rahoitusta on tarkoitus lisätä. Myös elinkeinoelämän ja kansainvälisen vientiteollisuuden tarvitsemien yhteyksien kannalta tärkeiden vähäliikenteisten lentoreittien toimivuus turvataan.

Valiokunta viittaa kuluvan vuoden talousarviomietintöönsä ja siinä esitettyihin kannanottoihin. Valiokunta korostaa sitä, että joukkoliikennettä kehitetään ja että rahoituksesta huolehditaan hallitusohjelmassa sovitulla tavalla.

Valiokunta kiinnitti kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään huomiota Talgo Oy:n junanvaunutehtaan toimintaan. Tulevaisuuden näkymät ovat muun muassa taloudellisen taantuman vuoksi entisestään heikentyneet. Monien tuotteiden tuotanto on päättymässä, eikä näköpiirissä ole riittävästi uutta tilauskantaa. Näin siitä huolimatta, että Talgon tuotteet ovat hinta-laatusuhteeltaan varsin kilpailukykyisiä. Espanjalainen emoyhtiö on ohjannut Suomeen valmistettavaksi vaunutuotantoa, mutta Otanmäen tehtaan pitäisi saada tilauksia myös kotimaasta. Otanmäen junanvaunutehdas työllistää noin 500 henkeä, ja välillisesti tehtaan vaikutus Kainuussa on noin 1 500 työpaikkaa. Yritys on antanut koko henkilökunnalle lomautusvaroituksen. Mikäli tehdas lopetetaan, menetetään huomattava määrä työpaikkoja sekä myös vaununrakennusalan osaamista, jota on myöhemmin mahdoton saada takaisin. Valiokunta kiinnittää asiaan vakavaa huomiota ja toteaa, että muun muassa pääkaupunkiseudun joukkoliikennettä koskevat ratkaisut luovat osaltaan edellytyksiä muun muassa VR:n investointipäätöksille.

80. Ilmatieteen laitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta viittaa kuluvan vuoden talousarviota koskevaan mietintöönsä ja kiirehtii edelleen Pohjanmaan säätutkahankkeen käynnistämistä. Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alue on tutkaverkoston katvealueella, ja nykyistä parempia sää-
tutkatietoja tarvitaan mm. liikenteen, maatalouden ja ilmavoimien toiminnoissa.

Pääluokka 32
KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA

20. Teknologia politiikka

Hallitusohjelman mukaisesti esitykseen sisältyy selkeitä lisäpanostuksia tutkimus- ja kehitysrahoitukseen. Tekesin myöntämisvaltuuksia ehdotetaan lisättäväksi 8 miljoonalla eurolla ja hanketoimintamäärärahoja 2 miljoonalla eurolla. Lisäksi VTT:n tutkimusrahoitukseen esitetään yhden miljoonan euron lisäystä. Myös TE-keskusten teknologia-asiantuntijoita on tarkoitettu lisätä, samoin keksintötoiminnan edistämistä tehostetaan. Työllisyystilanteen kohentamiseksi yksityisten investointien käynnistymistä tuetaan lisäämällä Finnvera Oyj:n myöntämisvaltuutta 8 miljoonalla eurolla.

Valiokunta on tyytyväinen nyt esitettyihin lisäpanostuksiin ja pitää niitä erittäin tärkeinä Suomen kilpailukyvyä ja talouden kasvun vahvistamiseksi. Erityisesti taloudellisen taantumien aikana julkisen tutkimus- ja kehitysrahoituksen rooli korostuu entisestään.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan VTT:n kohdalla on lisärahoituksesta huolimatta kuitenkin vaarana, että edessä on tuntevia henkilökunnan irtisanomisia ja lomautuksia. Mahdollisten irtisanomisten myötä menetetään huomattava määrä osaamista, jonka takaisin saaminen on vaikeaa. Valiokunta korostaa VTT:n asemaa eräänä teknologiakehityksen keskeisenä toimijana ja katsoo, että sen toimintaedellytysten turvaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

30. Yrityspolitiikka

Talouden hitaan kasvun vaihe alkoi Suomessa jo vuoden 2000 loppupuolella, ja talouden näkymät ovat edelleen epävarmoja. Myös euroalueella samoin kuin muillakin suurilla talousalueilla on vaikeuksia.

Suomen vientinäkymiin ei olekaan odotettavissa parannuksia lähitulevaisuudessa, joten

kotimaan markkinoiden merkitys ja toimivuus korostuvat entistä voimakkaammin. Kotimaisen teollisuuden kannalta olisi ensiarvoisen tärkeää, että kotimaiset tahot ja toimijat pyrkisivät mahdollisuuksien mukaan ajoittamaan tähän tilanteeseen ne tilaukset, jotka tullaan joka tapauksessa tekemään lähitulevaisuudessa.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä erityistä huomiota metalliteollisuuden sekä telakateollisuuden tulevaisuuden näkymiin. Etenkin Varsinais-Suomessa ja Kainuussa metalliteollisuuden tulevaisuuteen kohdistuu uhkakuvia ja paineita, joita tilausten puute aiheuttaa. Varsinais-Suomessa sekä meriteollisuuden että Uudenkaupungin autotehtaan tulevaisuus on vaakalaudalla. Kuten edellä pääluokan 31 kohdalla on jo todettu, myös Talgo Oy:n Otanmäen junanvaunutehtaan toiminta uhkaa loppua, ellei tehdas saa pikaisesti uusia tilauksia. Edellä mainittujen toimialojen loppumisesta aiheutuisi tuntevia menetyksiä niin alueellisesti kuin myös valtakunnallisesti.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että teollisuuden toimintaedellytykset pyritään mahdollisuuksien mukaan turvaamaan ja että vaikeimmille työttömyysalueille suunnataan riittävästi erityistoimia. Yritysten investointi- ja kehittämistukien mitoituksessa ja yhteensovituksessa tulee ottaa huomioon alueelliset erityisolosuhteet sekä huolehtia siitä, että mielekkäät ja taloudellisesti kannattavat hankkeet voidaan käynnistää. Samalla tavoin tulee huolehtia myös energiatukien riittävydestä.

Pääluokka 33
SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN
HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

63. *Eräät erityishankkeet* (siirtomääräraha 3 v)
Momentille ehdotetaan 1 miljoonan euron lisäystä kansallisen alkoholiohjelman toimeenpanon tehostamiseen.

Alkoholintuontia koskevien rajoitusten poistuminen ja EU:n laajentuminen vaikuttavat selkeästi myös Suomen alkoholipoliittiseen tilanteeseen. Odotettavissa on, että alkoholin hintataso laskee ja kulutus lisääntyy, jolloin myös alkoholin käyttöön liittyvät haittavaikutukset lisääntyvät. Onkin erittäin tärkeää, että tähän muutokseen varaudutaan ja että kansallisen alkoholiohjelman vaatimia voimavaroja lisätään. Valiokunta korostaa erityisesti ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tärkeyttä. Myös eri viranomaisten sekä muiden tahojen tehokkaalla yhteistyöllä on keskeinen merkitys alkoholiohjelman toimeenpanossa.

18. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annettua lakia on muutettu siten, että alle 65-vuotiaat korotettua tai erityishoitotukea saavat vaikeavammaiset eläkkeensaajat alkavat saada Kansaneläkelaitoksen järjestämää vaikeavammaisten lääkinnällistä kuntoutusta. Näin vaikeavammaisten lääkinnällistä kuntoutusta saavat myös ne henkilöt, jotka siirtyvät työeläkelakien mukaiselle varhaiseläkkeelle alle 65-vuotiaina. Lainmuutos tulee voimaan 1.8.2003.

Valiokunta on tyytyväinen tehtyyn lainmuutokseen, jolla lisätään vaikeavammaisten yhdenvertaisuutta ja selkeytetään etuusjärjestelmää vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen osalta.

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

51. Valtion korvaus partisaanien uhreille (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus on ehdottanut korvauksen maksamista eräille Neuvostoliiton partisaani-iskujen kohteeksi joutuneille henkilöille. Korvaus suoritetaan kertakorvauksena 1.9.2003 lukien niille

henkilöille, joiden sairauden syntyminen todennäköisillä syillä liittyy partisaani-iskujen aiheuttamaan poikkeukselliseen järkytykseen. Kertakorvauksen määrä on 1 500 euroa. Arvioiden mukaan korvaukseen oikeutettuja olisi noin 700 henkeä.

Eduskunta on useaan kertaan edellyttänyt tällaista lainmuutosta, ja onkin erittäin myönteistä, että lainsäädäntöön ollaan tekemässä tarvittavat muutokset. Kun korvaus maksetaan kertakorvauksena, on jokaisella korvauksen saajalla mahdollisuus käyttää tämä summa oman elämäntilanteensa mukaisesti esim. kuntoutuksen hankkimiseen. Hallituksen esityksen mukaan useimmissa tapauksissa hakemuksen tueksi riittää paikallisesta terveyskeskuksesta hankittu lääkärin lausunto. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että korvauksen myöntämiseen tarvittavat tutkimukset eivät muodostuisi terveydenhuollon resursseihin nähden liian raskaiksi ja aikaavieviksi.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Yleinen työllisyyskehitys on heikkenemässä, mistä yhtenä osoituksena on Helsingin muuta pääkaupunkiseutua heikompi työllisyyskehitys. Hallitus ehdottaakin useita välittömiä elvytystoimia kotimaisen kysynnän ja taloudellisen kasvun vahvistamiseksi sekä hyvän työllisyyskehityksen turvaamiseksi. Lisätalousarviossa ehdotetaan mm. työvoimapolitiittisten määrärahojen ja muiden työllisyyttä tukevien menojen lisäämistä sekä julkisten investointien aikaistamista.

Valiokunta pitää näitä toimenpiteitä erittäin tärkeinä. Tehtyjen arvioiden mukaan eräs viime vuosikymmenen talouskriisin keskeisiä virheitä oli työttömyydenhoidon laiminlyönti. Laman jälkeen heikosti koulutetut ja ikääntyneet työttömät päätyivät muita useammin pitkäaikaistyöttömiksi, eikä näin syntynyt rakennetyöttömyys ole vielä kukaan hävinnyt. On näin ollen erittäin

tärkeää, että työttömyyden kasvua pyritään taantumavaiheessa jarruttamaan.

Työllisyysmäärärahojen käyttäminen. Eduskunta on useissa eri yhteyksissä kiinnittänyt huomiota työllisyysmäärärahojen käyttöön ja edellyttänyt toimenpiteitä niiden käytön tehostamiseksi. Määrärahojen joustavan ja tehokkaan käytön parantamiseksi valtiovarainvaliokunta on myös pitänyt tarkoituksenmukaisena, että työllisyysmäärärahat koottaisiin yhdelle momentille. Määrärahojen ristiinkäyttö on ollut mahdollista, mutta menettely on ollut kankeaa ja se on viime kädessä edellyttänyt aina eduskunnan päätöstä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan työllisyysmäärärahojen budjetointia on tarkoitettu muuuttaa ensi vuoden talousarviossa siten, että työllisyysmäärärahat kootaan yhdelle momentille. Tällä toimenpiteellä pyritään tehostamaan nimenomaan alueiden mahdollisuuksia määrärahojen tehokkaseen käyttöön ja vähentämään muutoinkin määrärahojen käyttöön liittyvää byrokratiaa.

Valiokunta pitää nyt suunniteltua muutosta hyvänä ja pitää erittäin tärkeänä, että se toteutetaan ensi vuoden talousarviossa. Työvoimapolitiittisten määrärahojen tehokkaan käytön ohella valiokunta korostaa myös sitä, että määrärahojen käytön laatuun ja vaikuttavuuteen kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota.

Kuten edellä pääluokkien 31 ja 32 kohdalla on jo todettu, on etenkin metalliteollisuuden tilanne eräillä paikkakunnilla erittäin vaikea. Valiokunta korostaa tässäkin yhteydessä alueellisten erityisongelmien huomioon ottamista sekä sitä, että työllisyystilanteen voimakkaaseen heikkenemiseen reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa nopeilla ja tehokkailla työvoimapolitiittisilla ja muilla toimenpiteillä.

Työllisyysohjelma. Hallitusohjelman mukaan tarkoituksena on käynnistää erillinen poikkihallinnollinen ohjelma, jolla pyritään muun muassa kohottamaan työllisyysastetta ja ehkäisemään työttömyyden aiheuttamaa syrjäytymistä. Ohjelman keskeinen osa on viranomaisten

alueellisen yhteistyön kehittäminen. Tarkoituksena on muodostaa nykyisten yhteispalvelupisteiden pohjalle työvoiman kehittämiskeskustoja, joihin tulevat mukaan työvoimatoimistojen ohella mm. kuntien sosiaali- ja terveystoimi, nuorisotoimi ja Kansaneläkelaitos. Kehittämiskeskustoja on alustavasti suunniteltu noin 40 paikkakunnalle. Niiden toiminta on tarkoitus keskittää suurille työmarkkina-alueille, mutta ne palvelisivat samalla myös ympärillä olevia alueita.

Valiokunta pitää tätä hanketta erittäin myönteisenä. Pitkäaikainen työttömyys ja siihen liittyvät ongelmat koskettavat hyvin monia ihmisiä, ja ne vaikuttavat yleensä monille eri elämänalueille. On siten erittäin tärkeää kehittää poikkihallinnollista yhteistyötä eri viranomaistahojen kesken. Valiokunta korostaa myös yksilöllisten ongelmien entistä parempaa huomioon ottamista sekä sitä, että jokaiselle pitkäaikaistyöttömälle laaditaan yksilöllinen aktivointiohjelma.

Hallitusohjelman mukaan tarkoituksena on myös ohjata työkykynsä pysyvästi menettäneet henkilöt työkyvyttömyyseläkkeelle tai muiden tukijärjestelmien piiriin. Inhimilliseltä kannalta on erittäin tärkeää, että eläkkeeseen oikeutetut henkilöt eivät joudu olemaan työttöminä työnhakijoina. On myös tärkeää, että työvoimatoimistot voivat entistä paremmin keskittyä työkykyisten työttömien palveluun.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Ympäristön suojeleminen

70. Ympäristövahinkojen torjunta-alusten peruskorjaus (siirtomääräraha 3 v)

Lisätalousarvioon sisältyy tilausvaltuus öljyntorjuntavarustuksen hankkimiseksi kahteen Rajavartiolaitoksen vartiolaivaan. Torjuntavarustuksen kokonaishinta on 12,6 miljoonaa euroa ja kustannukset on tarkoitus jakaa vuosille 2003 ja

2004. Nämä kustannukset on tarkoitus periä valtiolle öljysuojarahastosta. Rahaston maksuvalmiuden turvaamiseksi korotetun öljysuojamaksun perimistä on tarkoitus jatkaa, mutta asiaa koskevaa hallituksen esitystä ei ole vielä annettu eduskunnalle.

Mikäli väylänhoitoalus Seilin ja nyt kyseessä olevien kahden aluksen öljyntorjuntavarustukseen liittyvät kustannukset korvataan valtiolle täysimääräisesti öljysuojarahastosta, aiheutuu siitä rahastolle yhteensä 20,6 miljoonan euron menot. Hallitusohjelman mukaan Suomeen hankitaan lisäksi öljyntorjuntaan soveltuva monitoimimurtaja. Sen hankintahinnaksi on arvioitu 40—60 miljoonaa euroa, josta öljyntorjuntavarustuksen osuus olisi arviolta 10 miljoonaa euroa. Jos kaikkien neljän alushankkeen öljyntorjuntavarustus korvataan valtiolle öljysuojarahastosta, on korotetun öljysuojamaksun voimassaoloaikaa jatkettava selkeästi tai maksuun on tehtävä tuntuva korotus.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on mm. todettu, että öljyntorjunta-alusten hankintakustannusten korvaaminen ei voi kuulua öljysuojarahaston tehtäviin, koska Suomeen suuntautuvien öljynkuljetusten riskit eivät ole kasvaneet. Kyseessä on lähinnä varautuminen Venäjän satamista lähtevien öljynkuljetusten riskeihin, ja maksujen korottaminen on öljyn kotimaisten maahantuojien näkökulmasta kohtuutonta.

Suomenlahden öljynkuljetusten lisääntyessä voimakkaasti on tärkeää, että öljyntorjuntavalmiutta parannetaan niin merellä kuin myös rannikolla. Öljysuojarahastosta annetun lain mukaan rahaston ensisijainen tarkoitus on varmistaa korvaukset öljyvahingoista kärsimään joutuneille ja niitä torjuneille viranomaisille. Rahastosta korvataan myös kunnille öljyntorjuntavalmiuden hankkimisesta ja ylläpidosta aiheutuneet menot. Valtion hankinnat korvataan lain mukaan harkinnanvaraisesti.

Uuden monitoimimurtajan hankintaa varten on asetettu työryhmä. Valiokunta pitää tärkeänä, että viimeistään tämän työryhmän selvitystyön yhteydessä kiinnitetään huomiota myös öljysuojarahaston tehtäviin ja toimintaan sekä

rahaston korvausvelvollisuutta koskeviin periaatteisiin.

77. Ympäristötyöt (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ehdotetaan yhden miljoonan euron lisäystä keskeneräisten hankkeiden nopeuttamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että ympäristötöihin suunnataan lisää voimavaroja. Ympäristötöillä on selkeä työllistävä vaikutus, ja käynnistämistä odottavia ympäristöhankkeita on moninkertainen määrä toteutettaviin hankkeisiin nähden. Valiokunta katsoo, että ympäristötöihin tulisi suunnata nykyistä enemmän myös työllisyysmäärärahoja.

20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnon-suojelu

Luonnonsuojelualueiden hoitoon ja kunnossapitoon osoitetusta lisämäärärahasta on tarkoitus suunnata miljoona euroa luonto- ja virkistysmatkailun edellytysten parantamiseksi. Määrärahan lisäys perustuu valtioneuvoston 13.2.2003 tekemään periaatepäätökseen luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämiseksi. Ohjelman avulla luontomatkailuun liittyvien työpaikkojen määrä pyritään kaksinkertaistamaan vuoteen 2010 mennessä. Määräraha on tarpeen etenkin eteläisten kansallispuistojen kävijöitä palvelevan opastus- ja palveluvarustuksen täydentämiseksi sekä aiemmin rakennettujen polkujen ja reittien kunnossapitoa ja uusimista varten.

Myös Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden turvaamiseen osoitetaan 2,8 miljoonaa euroa. Määrärahan lisäyksen turvin toimintaohjelmaan sisältyvät valtion maita koskevat toimenpiteet voidaan toteuttaa täydessä laajuudessa vuosina 2003 ja 2004.

Valiokunta on tyytyväinen näihin lisäpanoksiin ja katsoo, että luontomatkailuun suunnatut resurssit ovat mm. aluetaloudellisesti merkittäviä. Luontomatkailun avulla voidaan myös edistää syrjäisten maaseutualueiden säilymistä elinvoimaisina. Valiokunta pitää tärkeänä, että ohjelman toimeenpanoon suunnataan riittävät

resurssit. Myös luonnonsuojelualueiden hoitoon, kunnossapitoon ym. tarvittavien määrärahojen taso on tarpeen arvioida perusteellisesti siinä vaiheessa, kun käynnissä olevat luonnonsuojeluohjelmat on saatettu loppuun.

Valiokunta kiinnittää huomiota vielä Koppar-näsin luontoalueen rahoitukseen liittyviin kysymyksiin. Uudenmaan virkistysalueyhdistys on pankkilainan turvin hankkinut alueen 4 miljoonan euron kauppahinnalla. Yhdistyksellä on kuitenkin taloudellisia vaikeuksia säilyttää arvokas luontoalue ehjänä kokonaisuutena. Valiokunta pitää siksi tärkeänä, että valtio voisi osaltaan turvata alueen säilymisen yhtenäisenä luontoalueena.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tuloarvioihin ilman nettolainanottoa ja velanhallintaa yhteensä 150 605 000 euron vähennystä ja määrärahoihin 365 133 000 euron lisäystä sekä nettolainanottoon ja velanhallintaan 516 000 000 euron lisäystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kulu- van vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio huomioon ottaen seuraavat:

- tuloarviot 35 169 044 000 euroa (ilman nettolainanottoa ja velanhallintaa)
- määrärahat 36 120 387 000 euroa
- nettolainanotto ja velanhallinta 952 000 000 euroa.

PÄÄTÖSEHDOTUS

Edellä lausuttuun viitaten ja muilta osin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että ehdotus vuoden 2003 lisätalousarvioksi hyväksytään edellä esitetyn tavoin,

että lisätalousarvioaloitteet LTA 1—62/2003 vp hylätään,

että lisätalousarviota sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2003 alkaen.

VaVM 8/2003 vp — HE 7/2003 vp

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Jukka Vihriälä /kesk
vpj.	Matti Ahde /sd	vjäs. Janina Andersson /vihr
jäs.	Eva Biaudet /r	Arto Bryggare /sd
	Jyri Häkämies /kok	Christina Gestrin /r
	Markku Koski /kesk	Klaus Hellberg /sd
	Jari Koskinen /kok	Mikko Immonen /vas
	Pekka Kuosmanen /kok	Timo Kalli /kesk
	Reijo Laitinen /sd	Bjarne Kallis /kd
	Maija-Liisa Lindqvist /kesk	Kyösti Karjula /kesk
	Mika Lintilä /kesk	Mikko Kuoppa /vas
	Pekka Nousiainen /kesk	Eero Lämsä /kesk
	Pirkko Peltomo /sd	Olli Nepponen /kok
	Iivo Polvi /vas	Tuija Nurmi /kok
	Virpa Puisto /sd	Maija Perho /kok
	Markku Rossi /kesk	Aulis Ranta-Muotio /kesk
	Anni Sinnemäki /vihr	Maija Rask /sd
	Irja Tulonen /kok	Pia Viitanen /sd
	Kari Uotila /vas	Jaana Ylä-Mononen /kesk

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyissä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja	valiokuntaneuvos Marjo Hakkila
valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko	valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

VASTALAUSE 1

Yleisperustelut

Hallitus perustelee tuloveronalennusta koskevaa esitystä suhdannepoliittisilla argumenteilla. Suhdanteet ovat kieltämättä huonontuneet, ja kotimaista kysyntää tulisi tästä syystä edistää. Kuitenkin vallitsee erilaisia käsityksiä siitä, millä tavoin voidaan parhaiten vaikuttaa työllisyyteen ja ostovoimaan, sekä siitä, minkälainen veronalennus on kaikkein tehokkain. Joidenkin mielestä työnantajamaksujen alentaminen olisi tehokkain tapa, kun toiset pitävät tuloveronalennusta kaikkein parhaana.

Eduskuntakausilla 1995—2001 alennettiin Suomessa tuloveroa huomattavasti ilman, että työttömyys olisi meillä laskenut enemmän kuin niissä maissa, joissa vastaavaa tuloveronalennusta ei tehty. Esitetty veroalennus on euromääräisesti suurin niissä tuloryhmissä, joiden tulot ovat kaikkein suurimmat, ja vastaavasti pienituloiset ja tulottomat jäävät ilman mitään veronalennusta. Näin ollen tällä toimenpiteellä lisätään ostovoimaa niille, joille lisäyksellä ei ole suurta merkitystä, ja heikkoa ostovoimaa omaavien ryhmien huono asema säilyy.

Kristillisdemokraattien vaihtoehto

Kristillisdemokraatit toteavat, että elintarvikkeiden arvonlisäveron alentaminen kohdistuu kaikkiin kansalaisiin. Elintarvikkeiden arvonlisäveron alennuksesta hyötyisivät erityisesti lapsiperheet ja pienituloiset, joiden mahdollisuudet suunnata käytettävissä olevat tulonsa haluamallaan tavalla näin lisääntyisivät. Vuonna 1998 tehtiin selvitys, jonka mukaan alimpien tuloryhmien kotitalouksissa käytettiin ruokaan ja alkoholittomiin juomiin 17 prosenttia kaikista kulusmenoista. Ylempien tuloryhmien vastava luku oli 11 prosenttia.

Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä elintarvikkeiden arvonlisäveron alentaminen olisi lisännyt ostovoimaa juuri niille ryhmille, joiden ostovoima on kaikkein huonoin, ja

siinä mielessä sellainen veronalennus olisi parhaiten vastannut sitä tavoitetta, jonka hallitus asetti veronalennukselle. Elintarvikkeiden arvonlisäveron alentaminen olisi ollut selvästi sosiaalisempi vaihtoehto, eikä se kasvata kuilua yhteiskuntaryhmien välillä, mitä hallituksen esittämä tuloveronalennus merkitsee.

Elintarvikkeiden arvonlisäveroa alennettiin EU-jäsenyyden alkaessa 5 prosenttiyksiköllä 17 prosenttiin. Itse asiassa oli tarkoitus, että siirtään tietyn siirtymäkauden jälkeen 12 prosentin verokantaan. EU-maista Suomi verottaa elintarvikkeita toiseksi raskaimmin. Keskimääräinen elintarvikkeiden arvonlisävero EU-maissa on runsaat 7 prosenttia.

Todettakoon, että elintarvikkeiden arvonlisäveron alentaminen merkitsee vuositasolla valtiontalouden kannalta yhtä paljon kuin hallituksen esittämä tuloveronalennus. Ottaen huomioon, että alv-alennus astuisi voimaan vasta 1.7. tänä vuonna, sen vaikutus valtiontalouteen tältä vuodelta olisi puolet siitä, mitä tuloveronalennus merkitsee eli noin 150 miljoonaa euroa. Lisäksi se vähentäisi EU:lle maksettavaa alv-osuutta noin 7 miljoonalla eurolla.

Suhdanne- ja sosiaalipoliittisista syistä olisi ruoan arvonlisäveroalennuksen lisäksi voitu aikaistaa hallitusohjelmassa suunniteltuja korotuksia lapsiperheille ja eläkeläisille, ilman että nämä toimenpiteet olisivat huonontaneet valtiontaloutta.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä haluaa korottaa jo loppuvuodesta perhetukia — lapsilisä, minimivanhempainrahaa ja kotihoidon tukea. Lapsilisien korotus kohdistettaisiin kaikille lapsille. Tutkimusten mukaan monilapsiset perheet ovat muita vähävaraisempia, ja toisaalta väestöpoliittinen kehitys edellyttää panostuksia syntyvyyden edistämiseksi. Kristillisdemokraatit korjaisivat välittömästi myös suomalaisen sosiaalipolitiikan häpeätahrn nostamalla minimiäitiyspäivärahan työttömyysturvan tasolle. Lisäksi pienten lasten hoidon tuen tasoa

korotettaisiin 17,4 prosentilla vuoden 1997 tasolle.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä korottaisi välittömästi pienintä kansaneläkettä 17 eurolla kuussa. Kaikkein köyhimpien tukemiseksi puolitettaisiin toimeentulotuen asumiskustannusten omavastuu. Lisäksi toteutettaisiin opiskelijoiden ympärivuotinen asumistuki.

Sisäisen turvallisuuden takaamiseksi tarvitaan välittömästi lisäystä poliisin määrärahoihin, jotta avoimia poliisin virkoja voidaan täyttää. Tällä hetkellä poliisien määrä jatkuvasti vähenee, vaikka tarve edellyttäisi päinvastoin lisäystä.

Kristillisdemokraatit lisääisivät varjolisäbudjetillaan ostovoimaa alentamalla veroja 150 miljoonalla eurolla ja korottamalla tulonsiirtoja ja määrärahoja yhteensä 98,5 miljoonalla eurolla, mikä merkitsisi loppuvuodesta reilut 50 miljoonaa euroa vähemmän lainanottoa kuin hallituksen esitys. Hallituksen esitykseen verrattu ostovoiman lisäys kohdistuisi tehokkaasti juuri niihin kansalaisryhmiin, joiden kohdalla se välittömimmin siirtyy kotimaisen kulutuksen lisäämiseen.

Yhteenvetona toteamme, että esityksemme hallituksen esitykseen verrattuna on seuraavaa:

VEROTUS

Ei tuloveronalennusta, jolloin kompensatio kunnille jää myös pois	+295 000 000
Elintarvikkeiden arvonlisäveron alentaminen 12 prosenttiin	-150 000 000
Alv:n alennus vähentää maksua EU:lle	+7 000 000

PERHETUET

Lapsilisien tasokorotus kaikille lapsille	-30 000 000
Yksinhuoltajien lasten lapsilisien korotus	-4 500 000
Pienten lasten hoidon tuen tason korotus 17,4 prosentilla (kustannus kunnille ja valtiolle yhteensä 44 000 000 vuodessa)	-7 500 000
Vähimmäisvanhempainrahan korottaminen työmarkkinatuen tasolle 19,80 euroa/arkipäivä eli 495 euroa/kk	-13 000 000

ELÄKELÄISET

Pienimpien kansaneläkkeiden korotus 17 euroa/kk	-12 000 000
---	-------------

ASUMISKULUT

Toimeentulotuen asumiskustannusten 7 prosentin omavastuun puolittaminen	-10 000 000
Opiskelijoiden asumislisän ympärivuotistaminen	-16 000 000

TURVALLISUUS

Poliisin toimintamenot	-5 000 000
------------------------	------------

Lainanoton tarve vuonna 2003 vähenee 54 000 000 euroa hallituksen esitykseen verrattuna.

Edellä olevan perusteella ehdotan yleisperusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti ryhtyy valmistelemaan arvonlisäverolain muutosta, jossa arvonlisäveroprosentti elintarvikkeiden osalta alennetaan 12 prosenttiin.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

75. Poliisitoimi

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden mielestä toimintamäärärahojen korotustarve on todella suuri. Rikosten selvittämisprosentti on alhainen. Poliisien määrä suhteutettuna asukasmäärään on Pohjoismaiden alhaisin. Tällä hetkellä poliiseja koulutetaan työttömyyskortistoon, koska kaikkia avoimia virkoja ei voida täyttää.

Edellä olevan ja lisätalousarvioaloitteen LTA 2/2003 vp perusteella ehdotan,

että momentille 26.75.21 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Vuosikymmenen takaisen talouslaman synnyttämä joukkotyöttömyys rasittaa yhteiskuntaamme edelleen. Pitkään jatkunut korkeasuhdanne kauristi työttömyyslukuja, mutta nyt talouskehitys on kääntynyt jälleen huonompaan suuntaan eikä työttömyyden laskusta enää näy merkkejä. Lukuisat tutkimukset osoittavat, miten yhteiskunnan monien kielteisten ilmiöiden juuret löytyvät juuri työttömyydestä. Työttömyyttä vastaan tulee taistella yhteiskunnan kaikilla tasoilla.

Suuri huolenaihe on kasautuva työttömyys, jossa pitkäaikaistyöttömyydestä sen kaikkine seurannaisvaikutuksineen on tullut joidenkin ryhmien kohtalo ja jopa oma alakulttuurinsa. On nähtävissä, että alueilla, joissa työttömyys on jatkunut pitkään korkeana, myös nuorisotyöttömyys on suurta. Tutkimukset osoittavat, että Suomeen on kasvamassa sukupolvi, joka ei eläessään ole nähnyt aikaa, jolloin vanhemmilla olisi ollut työpaikka. Tähän liittyen voidaan perustellusti puhua huono-osaisuuden periyymisestä seuraavalle sukupolvelle.

Kaikkein pahin tilanne on perheessä, jossa molemmat huoltajat ja mahdollisesti vielä joku aikuisista lapsistakin on yhtäaikaaisesti työttömänä. Silloin huoli siitä, että työttömyys periytyy seuraavalle sukupolvelle, on todella aiheellinen. Hyvinvointiyhteiskunnastamme ei pitäisi löytyä yhtäkään perhettä, jossa molemmat huoltajat ovat yhtä aikaa työttöminä. Työttömän perheen kannalta tämä ei ole kohtuuton vaatimus, eikä sen täyttäminen edellytä yhteiskunnalta kohtuutonta panosta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että pääluokan 34 perusteluissa lausut-
taisiin:*

Vastalauseen lausumaehdotus

*Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy
toimenpiteisiin, joilla mm. aktiivisen työ-
voimapolitiikan toimenpitein jokaisessa
perheessä ainakin toiselle huoltajalle
taataan työpaikka.*

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta

Bjarne Kallis /kd

VASTALAUSE 2

Yleisperustelut

Maailmantalouden näkymät ovat heikot, ja vienti on vaikeuksissa. Vientiä vaikeuttaa dollarin heikentyminen suhteessa euroon.

Hallitus lähtee siitä, että yksityinen kulutus on tällöin keskeinen tekijä kokonaistuotannon kasvussa, ja pyrkii panostamaan siihen ylimääräisellä veronkevennyksellä. Budjetin työllistävistä toimista hallitus sen sijaan pidättäytyy.

Tuoreimpien tietojen mukaan bruttokansantuotteen määrä supistui tammi—maaliskuussa 1,3 prosenttia viime vuoden lopusta, mikä kertoo ennakoitua heikommasta kehityksestä.

Hallituksen linja

Hallitus on valinnut ratkaisuksi tässä tilanteessa sen, että ansiotulojen verotusta kevennetään vielä tänä vuonna talouskasvun ja työllisyyden edellytysten turvaamiseksi. Esityksen mukaan heinäkuun alusta toteutetaan veronkevennys, jossa henkilökohtaisia pidätysprosentteja alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä, mikä vuositason muutoksena tarkoittaa kaikkien marginaaliveroprocenttien alentamista 0,5 prosenttiyksiköllä. Samalla myös kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä tarkistetaan. Veronkevennys on tällöin vuositasolla 295 milj. euroa, mistä valtion osuus veroasteikon alennuksen takia on 166 milj. euroa. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys pienentää kuntien tuloja 113 milj. euroa, kansaneläkelaitoksen tuloja 9 milj. euroa ja kirkollisveron saajien tuloa 7 milj. euroa. Huomioitavaa on, että päinvastoin kuin aiemmin kuntia ja seurakuntia kohdellaan eriarvoisesti jättämällä seurakunnat ilman kompensatiota.

Hallituksen linjaan ei sisälly merkittävää panostusta työllistäviin toimiin. Lisätalousarvion sisältämä lisäpanostus on tässä suhteessa mitätön ja avoimen työttömyyden kasvuun liian tehottomasti vaikuttava.

Kuntatalouden investoinnit uhkaavat supistua merkittävästi, mikä supistaa kotimaan kysyntää. Tähän seikkaan hallitus ei näytä haluaavan puuttua. Lisätalousarvion valtionosuuksien tarkistus on tarkoitettu vain hyvittämään kunnille tämän vuoden heinäkuun veronkevennysten aiheuttamat menetykset. Kuntien näkyvissä oleva talouden pysyvä alijäämäisyys ja sen kattamattomuus on kunnallislain vastaista. Kunnat tarvitsevat lisärahoitusta palveluiden turvaamiseen ja investointeihin. Indeksikorotukset tulisi kehyskaudella tehdä täysimääräisesti.

Vasemmistoliitto pitää hallituksen linjaratkaisua virheellisenä useistakin syistä.

Ensinnäkin pidämme veronalennusten tehoa epävarmana. On pelättävissä, että veronalennus ei suinkaan vaikuta koko summallaan yksityiseen kulutukseen vaan toistuvien irtisanomis- ja lomautusuutisten takia kansalaisten halukkuus kulutukseen jää heikoksi.

Toiseksi veronalennuslinja on rakenteellisesti kyseenalainen. Se sisältää julkilausumattoman yrityksen supistaa julkista sektoria. Jo pelkästään sen estämiseksi, ettei ennakonpidätys nouse maaliskuussa 2004, verotusta on pakko edelleen keventää vuonna 2004 vähintään 0,5 prosenttiyksiköllä.

Kun ottaa lisäksi huomioon, että hallitus sitoutuu tuloratkaisujen edistämiseen veronkevennyksin, on varsin todennäköistä, että hallituksen ohjelmassaan määrittelemä veronalennusten vähimmäismäärä ylittyy selvästi. Heikon kasvun oloissa tällöin uhkaa syntyä tilanne, jossa vajeen nouseminen johtaa menoleikkauksiin tai veronkiristykseen suhdannepolitiikan kannalta väärään aikaan eli taantuman tai erittäin heikon kasvun oloissa.

Kolmanneksi hallituksen esitys on epäsolidaarinen siksi, että kevennystä ei ole kohdennettu pieniin ja keskisuuriin tuloihin. Valtaosa eläkeläisistä jää kokonaan kevennyksen ulkopuolelle, eivätkä siitä liioin hyödy työttömyysturvan varassa elävät.

Vasemmistoliiton ehdotukset

Vasemmistoliiton mielestä hallituksen olisi tullut *ensinnäkin* painottaa sellaisia elvyttäviä toimia, jotka välittömästi vaikuttavat työllisyyteen koko painollaan. Vasemmistoliitto esittää lisäyksiä mm. seuraaviin kohteisiin:

- Kunnille homekoulujen korjaamiseen opetusministeriön esittämä 15 milj. euroa€, sillä ehdotetulla 5 miljoonalla saadaan liikkeelle vain vajaat 10 kohdetta.
- Erityisesti taajamien liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin, kuten kevyen liikenteen väylät, ministeriön ehdottama 20 milj. euroa€, koska esitetty 6 miljoonaa menee vain palveluprojektien jatkamiseen.
- 25 milj. € euroa radanpitoon, sillä esitetyllä 30 miljoonalla on pystytty edellisen hallituksen päätöksen mukaisesti torjumaan satojen työntekijöiden lomautukset vain vuoden alkupuoliskolla. Ilman lisärahaa lomautukset ovat edessä heti syksyllä.
- Kemi—Tornio-tien puuttuvien siltojen rakentamiseen 8,4 milj. euroa.
- Työllistämistuloksia saadaan nopeasti myös lisäämällä ympäristötöiden momentille 10 milj. euroa€. Valmiita hankkeita tällä sektorilla on runsaasti.

Lisätalousarviossa meillä on ollut mahdollista tehdä ehdotuksia vain niihin momentteihin, jotka ovat hallituksen esityksessä. Katsomme kuitenkin, että hallituksen olisi lisätalousarviota laajemmin tullut tuoda eduskunnalle esitys työllisyyden parantamiseen tähtäävistä toimista. Pidämme välttämättömänä, että hallitus tuo eduskunnan käsittelyyn vielä toisen lisätalousarvion tänä vuonna. Sen tulee käsittää kattava työttömyydentorjuntaohjelma.

Nyt tarvitaan myös selkeitä lisäpanostuksia mm. monilla kriisipaikkakunnilla, kuten Uudesakaupungissa, Raahessa, Otanmäessä, Porissa, sekä tilausten puutteesta kärsivillä telakkapaikkakunnilla jne. pahenevien työllisyysongelmien helpottamiseksi.

Samalla on syytä kiinnittää huomiota siihen, että tähän asti merkittävästi kasvanutta informaatio- ja viestintäalaa koettelevat työvoimavähennykset. Eräiden tietojen mukaan pelkäs-

tään huhti-toukokuussa ilmoitetut henkilöstövähennykset koskivat noin 9 000 työpaikkaa. Valtiovallan tulee osaltaan vaikuttaa siihen, että irtisanomisen uhatessa voidaan panostaa uhan alla olevan henkilöstön uudelleen- tai täydennyskoulutukseen.

Toiseksi veronkevennysten asemasta olisi ollut perusteltua kohdennetuin toimin tukea kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on omalta osaltaan tehnyt aloitteita, joilla osoitetaan ne keskeiset kohdat, joihin tällöin olisi syytä puuttua. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on halunnut haastaa hallituksen kamppailuun köyhyysongelmia vastaan. Hallitus kuitenkin keskittyy veronalennuksiin, joilla ei helpoteta vaikeimmassa asemassa olevia.

Hallitus tyytyy köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä vain toivomaan työllisyyden paranevista. Vaikka työllistyminen on tärkeää köyhyyden torjunnassa, se ei yksin riitä. Pienimpien etuuksien korottamisella on edelleenkin tärkeä osa köyhyysongelman voittamisessa.

Vasemmistoliiton ehdotus köyhyysongelmaan puuttumiseksi koostuu useasta osasta.

Vasemmistoliitto haluaa, että myös toimeentulotukea saavat lapsiperheet hyötyvät lapsilisien korotuksista. Lisäksi toimeentulotuen ja asumistuen yhteensovittamisen 7 prosentin omavastuu vaikeuttaa vaikeimmassa asemassa olevien asemaa, ja siksi vasemmistoliitto esittää sen poistamista.

Opiskelijoiden asumislisän saaminen ympäri- vuotiseksi on ratkaisu moneen ongelmaan. Korjaamalla opiskelijan taloustilannetta nopeutetaan opintojen loppuunsaattamista. Kuntien toimeentulotukimenot vähenevät tällä uudistuksella. Myös opintorahaan tarvitaan tasokorotus.

Kansaneläkkeeseen tarvitaan tasokorotus välittömästi. Hallituksen täksi vuodeksi esittämä veronalennus ei näitä eläkeläisiä koske.

Pienimpiä äitiyspäivärahoja ja yhdistelmätukea vasemmistoliitto haluaa myös korottaa osana köyhyydenvastaista ohjelmaa.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä valmistelee köyhyyden vastaiseen kamppailuun liittyviä ryhmäaloitteita.

Vähintä, mitä hallitus olisi voinut tehdä, olisi aientaa kansaneläkkeen tasokorotus ensi vuoden alkuun ja tehdä tasokorotus myös työttömyys-turvan peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen.

Tuloverolain ja vuoden 2003 veroasteikko-lain osalta olemme valiokunnassa myös tarjon-neet vaihtoehtoa, kevennys olisi pienempi ja pai-nottuisi pieni- ja keskituloisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme yleis-perusteluissa lausuttavaksi:

Vastalauseen lausumaehdotukset

Eduskunta toteaa, että mm. Uudessakau-pungissa, Raahessa, Otanmäessä, Poris-sa sekä tilausten puutteesta kärsivillä telakkapaikkakunnilla työllisyysongel-mat pahenevat, ja edellyttää hallitukselta pikaisia toimia kriisipaikkakuntien autta-miseksi.

Eduskunta toteaa, että vastoin odotuksia bruttokansantuotteen määrä supistui tammi—maaliskuussa 1,3 prosenttia vii-me vuoden lopusta ja että on pelättävissä irtisanomisten ja lomautusten määrän edelleen kasvavan. Tämän johdosta edus-kunta edellyttää hallituksen tuovan pikai-sesti eduskunnan käsittelyyn kattavan työttömyyden torjuntaohjelman sisältä-vän toisen lisätalousarvion.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 27

**PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLIN-
NONALA**

10. Puolustusvoimat

21. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomää-räraha 2 v)

Hallitus esittää määrärahan lisäystä siten, että korotuksesta 11 000 000 euroa on muuta kuin palkkausmenojen kustannustason nousua.

Virka- ja työehtosopimuksista aiheutuvat muutokset on perusteltua tehdä. Sen sijaan emme ole voineet hyväksyä ajatusta puolustusvoimien muiden toimintamenojen sitomisesta indeksiin. Siinä määrin kuin puolustushallinnos-sa on työllisyysnäkökulmasta perusteltuja hank-keita, niitä on arvioitava suhteessa muihin yhteiskunnallisiin tarpeisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentilta 27.10.21 vähennetään
11 000 000 euroa.*

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Yleissivistävä koulutus

34. Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillis-ten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus esittää lisävaltuutta ja lisämäärärahaa, jotka kohdennettaisiin kosteus- ja homevaurioi-den korjaamiseen yleissivistävän koulutuksen hankkeisiin, jolloin valtuus kasvaisi 5 000 000

euroa ja siitä aiheutuisi valtiolle menoja 2 000 000 euroa vuonna 2004.

Pidämme perusteltuna tässä suhdannetilanteessa lisätä sellaisten investointihankkeiden määrää, jotka tehokkaasti vaikuttavat työllisyyteen. Ehdotamme valtuuden korottamista 10 000 000 eurolla, sen lisäksi mitä hallitus esittää, mistä aiheutuisi lisämenoa 4 000 000 euroa, sen lisäksi mitä hallitus esittää.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.34 otetaan lisäyksenä 4 000 000 euroa ja momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2003 saa myöntää valtionosuutta perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet ovat tammikuun 2003 kustannustasossa yhteensä enintään 85 000 000 euroa.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tiehallinto

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Hallituksen esittämä lisäys 6 miljoonaa euroa kuluu palveluprojektin jatkamiseen. Liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin, kuten kevyen liikenteen väyliin, tulisi tämän lisäksi osoittaa 14 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.24.21 otetaan lisäyksenä 14 000 000 euroa liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin.

79. Tieverkon jälkirahoitus- ja kokonaisrahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2001 kesällä käyttöön otettu Kemin ja Tornion välinen moottoritie on keskeneräinen, sillä kahta Kemijoen ylittävää siltaa ei ole rakennettu. Siltapenkereet on kylläkin rakennettu valmiiksi, mikä pilaa myös maisemaa, ellei itse siltoja rakenneta. Siltojen puuttuminen haittaa myös liikenteen sujumista. Tarvittava summa on 8,4 milj. euroa, mikä on suhteellisen vähän moottoriteistä puhuttaessa. Kyse on myös siitä, että liikenneinvestoinnit eivät esitetystä muodossa ole alueellisesti lainkaan tasapuolisia.

Edellä olevan ja lisätalousarvioaloitteen LTA 47/2003 vp perusteella ehdotamme,

että momentille 31.24.79 otetaan lisäyksenä 8 400 000 euroa Kemi—Tornio-moottoritien puuttuvien siltojen rakentamiseen.

40. Ratahallintokeskus

21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus esittää momentille lisäystä 45 401 000 euroa, mistä 30 000 000 euroa käytettäisiin perusradanpidon korvausinvestointien rahoitukseen. Tämä lisäys perustuu edellisen hallituksen aikana sovittuun lisäykseen, ja sillä torjutaan satojen työntekijöiden irtisanomiset vuoden alkupuolella. Ilman määrärahan korotusta irtisanomiset uhkaavat syksyllä. Tästä syystä sanottua määrärahaa tulisi korottaa 30 miljoonan euron lisäksi vielä 25 000 000 eurolla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.40.21 otetaan lisäyksenä 25 000 000 euroa käytettäväksi perusradanpidon korvausinvestointeihin.

Pääluokka 35

**YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLIN-
NONALA**

10. Ympäristön suojelu

77. Ympäristötyöt (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus esittää momentille lisäystä 1 000 000 euroa keskeneräisten hankkeiden nopeutta-

miseksi työllisyysyistä. Lisäys on kuitenkin suhdannetilanne huomioon ottaen riittämätön.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 35.10.77 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Kari Uotila /vas
Iivo Polvi /vas

Mikko Kuoppa /vas
Mikko Immonen /vas

Yhdymme vastalauseeseen 2 momenttien 27.10.21 ja 35.10.77 osalta

Janina Andersson /vihr
Anni Sinnemäki /vihr

VASTALAUSE 3

Yleisperustelut

Kotimaisen kysynnän ja taloudellisen kasvun vahvistamiseksi sekä hyvän työllisyyskehityksen turvaamiseksi hallitus on ehdottanut välittömiä elvytystoimia, ansiotulojen verotuksen keventämistä, työvoimapolitiittisten määrärahojen lisäämistä sekä muiden työllisyyttä tukevien menojen lisäämistä. Näistä kustannuksiltaan merkittävin toimi ovat veronalennukset, joiden arvioidaan vähentävän verotuloja yhteensä 295 miljoonaa euroa.

Työllisyyskehityksen turvaaminen ja työttömyyden alentaminen edellyttävät toimia, joilla pureudutaan rakennetyöttömyyden ongelmaan. Rakennetyöttömyyden alentamisessa veronalennuksilla voidaan kannustaa matalapalkkaisen työn tekemiseen ja vastaanottamiseen. Hallituksen valitsema menetelmä, veronkevennysten toteuttaminen toisaalta kaikkien tulonsaajaryhmien marginaaliveroprosentteja alentamalla ja toisaalta ansiotulovähennyksen kertymäprosentteja ja enimmäismäärää korottamalla, ei vähennä rakennetyöttömyyttä eikä myöskään ole sosiaalisesti oikeudenmukaista.

Vihreä eduskuntaryhmä on esittänyt, että hallituksen esityksen HE 10/2003 vp mukainen veronkevennysvara 295 miljoonaa euroa kohdennetaan uudelleen siten, että 228,5 miljoonaa euroa käytetään pieni- ja keskituloisten tulonsaajien veronalennuksiin. Lisätalousarviossa esitämme, että perusradanpitoon, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen laadun parantamiseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksiin lisätään yhteensä 66,5 miljoonaa euroa

Yksityiskohtaiset perustelut**MÄÄRÄRAHAT****Pääluokka 29****OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA****40. Yleissivistävä koulutus*****30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)***

Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy on koulutuksen tärkeä tehtävä. Koulutuksellinen syrjäytyminen on ongelma sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Suomessa muutamaa sataa nuorta lukuun ottamatta lähes kaikki nuoret suorittavat peruskoulun loppuun. 7–8 prosenttia nuorista jää kuitenkin toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle jo koulutuksen aloittamisvaiheessa tai keskeyttää myöhemmin opintonsa. Koulutuksesta syrjäytymisen ehkäisemisessä keskeistä on panostaa peruskouluopetuksen laatuun ja jatko-opintojen ulkopuolelle syystä tai toisesta jäävien tai jättäytyvien nuorten ohjaukseen ja motivointiin. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnilla olisi oltava riittävästi resursseja esimerkiksi perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen, ammatillisen toisen asteen koulutuksen lähiopetustuntien määrän riittävyyden varmistamiseen ja riittävän opintojen ohjauksen takaamiseen lukiossa.

Edellä olevan ja lisätalousarvioaloitteen LTA 7/2003 vp perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.30 otetaan lisäyksenä 20 000 000 euroa perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen laadun parantamiseen.

Pääluokka 31

**LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

40. Ratahallintokeskus*21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)*

Vuodelle 2003 on perusradanpitoon budjetoitu, lisätalousarvio mukaan lukien, 149 000 000 euroa, kun tarpeen arvioidaan olevan 170 000 000 euroa vuositasolla. Perusradanpidossa ongelmana on se, että rataverkon korvausinvestointeihin tarvittavat määrärahat ovat vuodesta 1998 lähtien koko ajan laskeneet. Rahoituksen väheneminen on pakottanut lisäämään liikenne- ja käyttörajoituksia rataverkossa. Se on nyt myös johtamassa siihen, että Oy VR-Rata Ab joutuu turvautumaan henkilöstön lomautuksiin. Korvausinvestointien viivästyminen heikentää raideliikenteen kilpailukykyä suhteessa muihin liikennemuotoihin. Tämä on vastoin hallituksen tavoitteita.

Lisätalousarviossa varataan perusradanpitoon 30 000 000 euroa, jolla Oy VR-Rata Ab välttää perusradanpidon hoidosta vastaavien työntekijöiden lomautukset syksyyn saakka. Jotta välttyttäisiin lomautusuhalta myös syksyllä, olisi myös jäljelle jäävä rahoitusvaje, noin 25 000 000 euroa, korjattava. Mikäli määrärahaa ei myönnetä, on 1 000 Oy VR-Rata Ab:n työntekijää lomautettava vähintään kahden viikon ajaksi syksyllä 2003.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.40.21 otetaan lisäyksenä 25 000 000 euroa.

Pääluokka 33

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto*30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Hallitus kompensoi tuloverokevennyksistä aiheutuvat menetykset kunnille korottamalla sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin suunnattavaa valtionosuutta. Kompensaatio ei tosiasiassa tuo kunnille yhtään lisää rahaa sosiaali- ja terveydenhuollon käyttömenoihin.

Sosiaalibarometri 2003 kertoo, että palvelujärjestelmän resurssit ovat riittämättömät ja kuntatalouden niukan liikkumavaran takia monet kunnat alibudjetoivat sosiaali- ja terveys-toimen menoja. Tämän heijastusvaikutukset näkyvät jo pitkäaikaisen huono-osaisuuden lisääntymisenä. Erityisesti ongelmat kärjistyvät pitkäaikaistyöttömien sekä päihde- ja mielenterveysongelmaisten kohdalla. Näihin ongelmiin pureutuminen edellyttäisi lisäpanostusta sosiaalityön ja lastensuojelun voimavaroihin. Myös kansallisen terveydenhuollon hankkeen toimeenpano edellyttää, että valtio antaa kunnille lisää määrärahoja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.32.30 otetaan lisäyksenä 21 500 000 euroa kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Anni Sinnemäki /vihr
Janina Andersson /vihr

VASTALAUSE 4

Yleisperustelut

Hallituksen esitys lisätalousarvioksi on pääpiirteiltään oikeaan osunut. Hallituksen esittämällä etupainotteisilla tuloveronkevennyksillä tuetaan talouskasvua ja työllisyyttä hidastuneen talouskehityksen oloissa. Veronkevennysten tekeminen tasaisesti kaikissa tuloluokissa vastaa niitä näkemyksiä, joita kokoomus yksin esitti ennen vaaleja. Veronkevennykset ovat myös rakennepoliitiikkaa, jolla parannetaan työllisyyttä ja siten vahvistetaan julkisten palveluiden rahoitus-pohjaa.

Hallituksen lisätalousarvioesityksestä puuttuvat kuitenkin tarvittavat lisämäärärahat poliisien avoimina olevien virkojen täyttämiseen ja Suomen merimuseon uudelleensijoittamisen käynnistämiseen.

Yksityiskohtaiset perustelut**MÄÄRÄRAHAT****Pääluokka 26****SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****75. Poliisitoimi*****21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)***

Kansalaisten huoli arjen turvallisuudesta edellyttää poliisien määrän lisäämistä. Kansalaisten turvallisuutta vahvistavaa poliisin läsnäoloa kaduilla ja kylillä on kyettävä lisäämään. Tällä hetkellä poliisien määrä on kuitenkin jatkuvasti vähenemässä, eikä kaikkia virkoja voida määrärahanpuutteen vuoksi täyttää. Ns. vakinaisen poliisihenkilöstön lukumäärän arvioidaan laskevan tänä vuonna n. 65:llä vuoden 2002 tasosta ja edelleen n. 80:llä vuoden 2004 aikana. Myös

muihin menoihin ja investointeihin tarvittavat määrärahat ovat nykyisellään liian niukat.

Tulevaisuudessa tärkeintä olisi huolehtia avoimina olevien virkojen täyttämisen lisäksi myös poliisikoulutuksen lisäämisestä. Suuren haasteen poliisien määrän kehitykselle lähivuosina muodostaa poliisien eläköityminen. Olemassa oleva koulutuskapasiteetti onkin hyödynnettävä täysimääräisesti. Nostamalla Tampereen poliisikoulun opiskelijamäärät maksimitasolleen voidaan lähivuosina saavuttaa 100 poliisin lisäys. Tähän asiaan on hallituksen palattava vuoden 2004 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.75.21 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa poliisin avoimina olevien virkojen täyttämiseen.

Pääluokka 29**OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA****90. Taide ja kulttuuri*****24. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)***

Valtioneuvoston 5.3.2003 tekemän periaatepäätöksen mukaan Suomen merimuseon uudelleen sijoittamisesta aiheutuvat kustannukset otetaan lisäyksenä huomioon opetusministeriön määrärahaehyksessä. Opetusministeriö esitti lisätalousarvioon varattavaksi tätä tarkoitusta varten 300 000 euron lisämäärärahaa. Näitä lisäresursseja ei kuitenkaan löydy hallituksen lisätalousarvioesityksestä.

Opetusministeriön päätöksellä on tarkoitus sijoittaa Suomen merimuseon toiminnan pääosa Kotkaan rakennettavaan uudisrakennukseen, jonka rakennuttajana toimii Kotkan kaupunki.

Museovirasto laatii museon siirtosuunnitelman ja selvittää, onko joidenkin Suomen merimuseon toimintojen jääminen Helsinkiin perusteltua. Hanke voidaan aloittaa 300 000 euron lisämäärärahan turvin, joka kattaa uusien virkojen perustamisesta ja siirron suunnittelusta aiheutuvia uusia toimintamenoja.

Merimuseon siirto Kotkaan on osa edellisen hallituksen aloittamaa alueellistamispolitiikkaa. Hallituksen päätös jättää toimeenpanematta jo edellisen hallituksen aikana tehty alueellistamis-

päätös on vahingollinen alueiden tasapainoisen kehityksen edistämisen näkökulmasta.

Edellä olevan ja lisätalousarvioaloitteen LTA 10/2003 vp perusteella ehdotamme,

että momentille 29.90.24 otetaan lisäyksenä 300 000 euroa käytettäväksi Suomen merimuseon uudelleensijoittamisen käynnistämiseen valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Jyri Häkämies /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok

Irja Tulonen /kok
Tuija Nurmi /kok